

EL - BÂRİ

El-Bâri, eşyayı ve her şeyin aza ve cihazlarını birbirine uygun, mütenasip bir halde yaratan mânâsına gelir.

Rabbimiz El-Hâlık ismi ile yarattığını, El-Bâri ismi şerifi ile de bu yaratılan şeylerin aza ve cihazlarının birbirine uygun bir halde yaratıldığını bildiriyor.

Meselâ ay, güneşi sema, arz, hava, su nasıl da birbirleriyle uyum içindeler. Güneş, dünyamızdan bir mil uzakta olsa veya bulunduğu durumdan bir mil yaklaşırsa, dünya ve içindekilerin hali ne durumda olurdu? Malum olduğu üzere gece ve gündüzün belli süreler içinde uyumlu, düzenli seyrini devam ettirmesi, mevsimler vs. her şey yerli yerince tanzim dilmiş. İnsandaki cihazlara ibretle bakacak olursak herhalde Allah'ın Hâlık ve Bâri isimlerini kendimizde ve kâinatta –kısmen de olsa- basiret gözü ile aşikar göreceğiz ve idrak edeceğiz. Kısaca bir düşünelim bütün aza ve cevahirimiz bize adeta Rabbül Âlemin'in Hâlık, Bâri ve Musavvir ism-i şeriflerini ilan ediyor. Meselâ; ellerimizin hayatiyetine ve vazifesine nasıl uygun şekil verilmiş, ağızımız ve dişlerin dizilişi, dilimiz, küçük dilimizin ehemmiyetli görevi, ses çıkarabilme, konuşabilme, en güzel bir şekilde maksadımızı ifade edebilme yeteneği, kulağın gayet güzel bir şekilde sesleri toplayıp algılayabilmesi nasıl kusursuz, gözlerimiz nasıl da yerli yerinde, kollar, eller, bacaklar, ayaklar, aklın merkezi olan beynimiz kafatası içerisinde nasıl da sağlam bir yere yerleştirilmiş!

Bunlar ve benzeri cismimizin muazzam kalıbı yanında bir de ruh yanı var ki bu yönü ile de çok muazzam bir uyum içinde yaratılmış olduğu görülmektedir.

Batın yönünden kısaca örnek verecek olursak, madde planında her şeyin yerli yerinde olduğu gibi manada da her hüküm, her varlık yerli yerindedir. Emirler, nehiyerler, işlenen amellere göre takdir edilen ecirler veya günahlar dolayısıyla cezalar, her şey yerli yerindedir. Evet, cennet, cehennem, her şey, her varlık yerli yerindedir. Yüce Allah, abes bir şey yaratmadığı ve yersiz bir hüküm vermediği gibi her yarattığını bir uyum, bir ahenk içinde yaratmıştır. Yersiz ve düzensiz işler kula aittir.

Kula düşen; kendisini ve ihtiyaçlarını, bütün âlemleri lütf-u ihsanı ile ve hikmetle yaratan, uyumlu bir şekilde tasvir eden Rabbine karşı saygıda ve edepte kusur etmemeye gayretli olup kendisini halk eden ve en güzel şekilde bütün aza ve cihazlarını madde ve manasına uyumlu, dünya ve ukbâsını kazanmaya elverişli kılan Rabbine karşı minnettar olup, şâkirînden olmak ve üzerine düşen dünyevî ve uhrevî vazifelerinde en güzel, en uygun olanı ile âmil olmaya gayret etmektir.

İşlenen her salih amel öyle bir yerini bulacak ki; bunu Rahman olan Mevlâ'dan gayri kimse değerlendirep, ödüllendirip yerine oturtamaz. Kulun yaptığı her güzel fiiliyat hatta güzel niyet, yerinde söylenen güzel bir söz, ihlâsla verdiği bir sadaka, kıldığı namaz ve ibadete dair ameller velhasıl her yerli yerinde Hakk rızasına uygun ameller öyle bir yerini bulacak ki inşallah, Kurân'ın ifadesi ile salih amel işleyenlerin vasıl olacakları yer Firdevs cennetleri, Adn cennetleri olacak.

"O ne güzel bir mekândır." Diyerek ahiretteki hayatın da dengeli ve orada her şeyin yerli yerinde olduğunu yine Kur'an-ı Kerîm'de Mevlâ haber veriyor:

"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim zerre miktarı şer işlemişse onu görür." ¹

¹ Zilzal:8-9